

Science and Technology in Islamic Civilisation International Symposium

BEYNƏLXALQ SİMPOZIUM: “İSLAM MƏDƏNİYYƏTİNDƏ ELM VƏ TEXNOLOGİYA”

INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON “SCIENCE AND TECHNOLOGY IN ISLAMIC CIVILIZATION”

Fevralın 20-21-də Xəzər Universitetinin Mərmər salonunda universitetin və Türkiyənin IRCICA (Research Center for Islamic Art, Science and History) qurumunun birgə təşkilatçılığı ilə “İslam mədəniyyətində elm və texnologiya” adlı beynəlxalq simpozium keçirildi.

Simpoziumun açılış programında Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri professor Hamlet İsaخانlı iştirakçıları salamladıqdan sonra elm tarixinin əhəmiyyəti və İslam mədəniyyətinin elm tarixindəki rolunun əhəmiyyəti haqqında danışdı. Sonra IRCICA-nın direktoru, fəlsəfə doktoru Halit Eren qurumun İslam mədəniyyətinin müxtəlif aspektlərinin tədqiqinə həsr olunmuş rol haqqında danışaraq, simpoziumun bu fəaliyyətlərə öz töhfəsini verəcəyini bildirdi.

Türkiyə Respublikasının Azərbaycandakı səfiri İsmail Alper Coşkun Xəzər Universitetinin elmin inkişafına dəstəklə əlaqəli təşkil etdiyi müxtəlif maraqlı tədbirlər arasında İslam mədəniyyətində elm mövzusunda həsr olunmuş bu simpoziumun böyük əhəmiyyət daşıdığını qeyd etdi. Akademik Vasim Məmmədaliyev İslam mədəniyyətinin dünya mədəniyyəti tarixinə töhfələri haqqında danışaraq, ölkəmizdə daha az bilinən bu sahənin aydınlanmasına həsr olunmuş simpoziumun işinə uğurlar arzuladı.

On February 20-21, an international symposium entitled “Science and Technology in Islamic Civilization” was held in the Khazar University Marble Hall. It was jointly coordinated by Khazar University and Research Center for Islamic Art, Science and History (IRCICA) of Turkey.

During the opening ceremony of the symposium, Prof. Hamlet Isaxanlı, Founder of Khazar University and Chairman of its Board of Directors and Trustees, gave a speech to welcome all the participants and share brief information about the significance of the history of science and its role in Islamic civilization. Then Prof. Halit Eren, Director of IRCICA, spoke about the role of the institution, which is dedicated to researching various aspects of Islamic culture. He stated that the symposium would also make its own contribution to these activities.

His Excellency Ismail Alper Coskun, Ambassador of the Republic of Turkey to Azerbaijan, noted that among all the interesting events organized in support of the development of scholarship in Khazar University, this symposium devoted to science in the Islamic world was particularly significant. Academic Vasim Mamadaliyev also spoke about Islam's contributions to the world cultural history and wished success to this conference, which aimed to bring clarity to this relatively understudied field in Azerbaijan.

Xəzər Universiteti İnkişaf mərkəzinin direktoru Raziya İsayeva Xəzər Universiteti haqqında təqdimatla çıxış etdi. H. Eren H. İsxanlıya IRCICA qurumu adından hədiyyə təqdim etdikdən sonra universitetin İncəsənət departamentinin müdiri Zülfiyyə Sadıqovanın rəhbərliyi ilə universitetin tələbə və əməkdaşlarının hazırladığı konsert proqramı təqdim olundu.

Simpoziumun açılış hissəsindən sonra Xəzər Universitetinin prorektoru, fəlsəfə doktoru Fərda Əsədovun moderatorluğunda simpoziumun birinci plenar iclası başladı. İclasda H. İsxanlı “İslam dövrü əlkimyası Misir-Yunan-Roma-Çin əlkimyası ilə Avropa kimyası arasında”, professor Fərid Ələkbərli “Vatikan Apostol Kitabxanasında orta əsr Azərbaycan müəlliflərinin elmi əsərləri”, professor Mustafa Demirci (Türkiyə) “İslam dünyasında zehniyyət və elmi inqilabın inkişaf mərhələləri” və professor Mustafa Sabri Küçükaşçı (Türkiyə) “Məhəmməd bin Əhməd əl-Xarəzmi və Mefâtihu'l-Ulûmadlı əsəri” mövzusunda məruzə etdilər.

Nahar fasiləsindən sonra professor Qadir Khurramın (Pakistan) moderatorluğunda professor Cevher Şululun “İslam elmləri və Qərbə təsirləri” (Türkiyə), Arshad İslamın (Malayziya) “Son dövr Abbasilərdə İslam elmləri (945-1258)”, Xəzər universitetinin müəllimi, fəlsəfə doktoru Zivər Hüseynlinin “Səfəvilər dövründə münəccimlik və münəccimlər”, fəlsəfə doktoru Ahmed Abdullahın (Misir) “Misir milli kitab-

Raziya İsayeva, Khazar University's Development Director, made a presentation about Khazar University. H. Eren presented a gift to H.İsxanlı from IRCICA. Then Zülfiyyə Sadıqova, Head of the Department of Music and Fine Arts, led a concert program including performances by university students and staff.

After the opening ceremony, Dr. Fərda Asadov, Vice President of Khazar University, moderated the first plenary session of the symposium. Presentations were made by H.İsxanlı (Alchemy of the Muslim Period between Egyptian-Greek-Roman-Chinese Alchemy and European Chemistry), Professor Fərid Alakbarli (Scientific Manuscripts of Azeri Writers in the Middle Ages at Apostolic Library of Vatican), Prof. Mustafa Demirci from Turkey (Mentality and the Dynamics of the Scientific Revolution in the Islamic World) and Prof. Mustafa Sabri Kucukasci of Turkey (Muhammad ibn Ahmad al-Khwarizmi and his Work Entitled Mafatih al-Ulum).

After a lunch break, the second plenary session was moderated by Prof. Qadir Khurramin of Pakistan. Presentations were made by Prof. Cevher Sulul of Turkey (Islamic Sciences and their Effects on the West), Arshad Islam of Malaysia (Islamic Science in the Late Abbasid Period (945-1258)), Dr. Zivar Huseynli of Khazar University (Astrology and astrologists during Safavid Period), and Dr. Ahmed Abdullah of Egypt (Turkish Manuscripts on Natural Sciences in the Egyptian National Library).

xanasında təbiət elmlərinə dair türkçə əlyazmalar” mövzusunda məruzələri təqdim olundu.

Simpoziumun birinci gününün sonuncu iclasında isə Xəzər Universitetinin departament müdiri, professor Hassan Niknafsın moderatorluğunda fəlsəfə doktoru Nusratolla Zakirovun (Tacikistan) “Orta əsrlər müsəlman elm adamlarının dünya mədəniyyətinin inkişafına töhfələri”, fəlsəfə doktorları Bilal Dədəyev Süleyman Sarıbaşın (Türkiyə) “Marağa rəsədxanasında təhsil və elm”, professor Mehmet Rihtim və fəlsəfə doktoru Yaqub Əliyevin “Nəsirəddin Tusinin hən dəşəyə dair iki əsəri və bunların Fateh Sultan Mehmedin kolleksiyasında saxlanılan əlyazmaları” mövzusunda məruzələri dinlənilirdi.

Azərbaycanın müxtəlif ali təhsil qurumlarından çoxlu elm adamının və tələbələrin də iştirakı ilə hər plenary iclasın sonunda məruzələrlə əlaqəli sual-cavab və fikir mübadiləsi aparıldı. Maraqlı müzakirələr simpoziumun birinci gününün sonunda qonaqların dəvət olunduğu şam yeməyi ətrafında davam etdi.

İkinci gününün ilk iclasında Xəzər Universiteti Mühəndislik və tətbiqi elmlər fakültəsinin müəllimi, fəlsəfə doktoru Javad Mehriinin moderatorluğunda fəlsəfə doktoru Aqil Şirinov “Nəsirəddin Tusinin dəqiq elmlər tarixindəki yeri”, professor Feridun Emecen (Türkiyə) “Osmanlı hərbi texnologiyasının inkişafına bir nümunə: yüngül odlu silahlar”, Xəzər Universitetinin müəllimi, fəlsəfə doktoru Dilavər Əzmlı “Rəbi-Rəşidi elm mərkəzinin İslam dünyasında roluna dair”

Prof. Hasan Niknafs, Dean of the School of Engineering and Applied Science, moderated the final plenary session, in which presentations were made by Nusratolla Zakirov of Tajikistan (The Contribution of Muslim Scholars of the Middle Ages to the Development of World Civilization), Drs. Bilal Dadayev Suleyman Saribashin of Turkey (Education and Science in the Maraga Observatory), and Prof. Mehmet Rihtim and Dr. Yagub Aliyev (Nasir al-Din al-Tusi's Two Works Related to Geometry and their Manuscripts in the Collections of Sultan Mehmed II).

At the end of each plenary session, a question-and-answer session was held. Many scholars and students from various higher education institutions of Azerbaijan participated in the symposium. At the end of the first day of the symposium, the guests were invited to dinner to continue their discussions.

On the second day of the International Symposium, the first plenary session was moderated by Dr. Javad Mehri, instructor of the Khazar University School of Engineering. Presentations were made by Dr. Agil Shirinov (Nasir al-Din al-Tusi and His Place in the History of Exact Sciences), Prof. Feridun Emecen of Turkey (A Sample on the Ottoman Military Technology Development: Light Firearms), and Dr. Dilavar Azmlı of Khazar University (About the Role of the Scientific Center entitled “Rabi-Rashidi” in Islamic World).

mövzuda məruzələrlə çıxış etdilər.

Feridun Emecenin moderatorluğundakı ikinci iclasda fəlsəfə doktoru Elvüsal Məmmədov “İbn Hey-səm optika problemlərinin müsəlman tədqiqatçısı kimi”, professor Erdoğan Baş (Türkiyə) “Qur'an və texnologiya münasibəti: yanaşmalar, istiqamətləndirmələr və kəşflər” və fəlsəfə doktoru Elnur Nəsirov “Osmanlı elminə töhfə vermiş bəzi azərbaycanlı alimlər” mövzusunda məruzələrini təqdim etdilər.

Nahar fasiləsindən sonra professor Tayyar Altıku-laçın (Türkiyə) moderatorluğu ilə davam edən iclasda fəlsəfə doktoru Qoşqar Səlimlinin “İslam alimlə-rinin dəqiq elmlər sahəsindəki nailiyyətləri”, fəlsəfə doktoru İbrahim Bazın (Türkiyə) “İslam elm tarixin-də Cizrə və cizrəli alim Əbül-iz İsmail əl-Cəzəri” və professor Möhsün Nağısoylunun “XII əsrin ensiklo-pedik alimi Hübeyş Tiflisi” mövzusunda məruzələri dinlənildi.

Xəzər Universiteti Biologiya departamentinin mü-diri fəlsəfə doktoru İradə Xəlilovanın moderatorlu-ğunda aparılan sonuncu iclasda Xəzər Universiteti-nin Şərq dilləri departamentinin müdiri fəlsəfə dok-toru Elnur Əzizovanın “Peyğəmbər dövrü müalicə ənənəsi və İslam tibbindəki izləri”, Xəzər Universi-tetinin müəllimi Günay Əkbərovanın “Tibbi geneti-kada yeni bir müalicə üsulu olaraq kök hücrə tədqiqatları: İslami cəhətdən bir baxış”, professor Qadir Khurram (Pakistan) “Elmi tədqiqatların təbiəti” və professor Syed Minhaj ul Hassan (Hong-kong) “Əbül-Qasım əl-Zəhravi: ilk böyük müsəlman cərrah və icad etdiyi tibb alətləri” adlı mövzuları təqdim olundu.

Hər bir iclasın sonunda məruzəçilərin və dinləyici-lərin mövzu ilə əlaqəli sualları cavablandırıldı və mövzulara fərqli baxış və yanaşmalar bildirildi.

Simpoziumun sonunda Xəzər Universitetinin tə-sisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri pro-fessor Hamlet İsxanlı IRCICA-nın direktoru pro-fessor Halit Erenə Xəzər Universiteti adından xatirə hədiyyəsi təqdim etdi. Sonra hər iki qurumun rəhbəri simpozium haqqında yekun fikirlərini bildirdilər və uğurla nəticələnən simpoziumun bu sahədəki əmək-daşlığın başlanğıcı olduğunu qeyd etdilər.

Xatirə fotosunun çəkilişindən sonra qonaqlar şam yeməyinə dəvət olundu.

Simpoziumun mədəni proqrama həsr olunmuş son günü (22 fevral) qonaqlar şəhərimizlə daha yaxından tanış oldular. Qədim və yeni Bakı olmaqla iki hissədə təşkil olunmuş şəhər gəzintisində qonaqlar İçəri Şə-hərdə Şirvanşahlar sarayı, Qız qalası və digər tarixi memarlıq nümunələrini gəzdilər, həmçinin müasir Bakının yeni arxitektura komplekslərində oldular.

In the second session, moderated by Prof. Feridun Emece, presentations were made by Dr. Elvusal Məmmədov (Ibn al-Haytham as a Muslim Researcher of Optical Problems), Prof. Erdogan Bas of Turkey (Al-Qur'an and Technology: From the Perspective of Approaches, Directions and Discoveries) and Dr. Elnur Nasirov (Azerbaijani Scholars Contributing to Ottoman Science).

After a lunch break, the third session was moderated by Prof. Tayyar Altıkulac of Turkey. Presentations were made by Dr. Goshgar Salimli (Muslim Scholars' Contributions to the Exact Sciences), Dr. Ibrahim Baz of Turkey (The Place of al-Jizra and a Scholar from al-Jizra Abu al-Iz Ismail al-Jazari in the History of Islamic Science), and Prof. Mohswn Naghisoylu (Hubaysh al-Tiflisi as an Encyclopedic Scholar of the 12th Century).

The fourth session was moderated by Dr. Irada Khalilova, Head of the Khazar University Department of Biology. Presentations were made by the Head of the Department of Eastern Languages, Dr. Elnura Azizova (The Tradition of Treatment during Prophet's Period and its Traces in Islamic Medicine), Gunay Akbarova, instructor of Khazar (Stem Cells Researches as a New Treatment Options in Medical Genetics: An Islamic Perspective), Prof. Gadir Khurram of Pakistan (The Nature of Muslim Scientific Enquiry), and Prof. Syed Minhaj ul Hassan of Hong Kong (Abul-Qasim al-Zahraei: The Great and Pioneer Muslim Surgeon and Inventor of Many Surgical Instruments). Question-and-answer sessions were held at the end of each plenary session, in which participants shared their views and discussed the lectures.

At the end of the symposium, Prof. Hamlet Isaxanlı, founder of Khazar University and Chairman of its Board of Directors and Trustees, gave a gift to Prof. Halit Eren, Director of IRCICA. Then each of the two administrators made a closing speech to summarize the symposium. They noted that this symposium had been the beginning of the two institutions' partnership in this field.

Group photographs were taken. Then dinner was served for the guests.

The final day of the symposium (February 22) was dedicated to cultural excursions. The guests toured historical and modern parts of Baku in a two-part excursion including the Shirvanshahlar Palace in the Old City, Maiden's Tower, and other historical architectural sites. They also viewed modern architectural complexes in Baku.

RESEARCH CENTRE FOR ISLAMIC HISTORY, ART AND CULTURE
CENTRE DE RECHERCHES SUR L'HISTOIRE, L'ART ET LA CULTURE ISLAMIQUES

24 Şubat 2015

Prof. Dr. Hamlet İsaханlı Hazar Üniversitesi Direktörleri ve Müttevelli Heyeti Kurucusu ve Başkanı

Bakü Azerbaycan Cumhuriyeti

Sayın Prof. Dr. Hamlet İsaханlı Beyefendi!

20-22 Şubat 2015 tarihlerinde Bakü'de Merkezimiz ile Hazar Üniversitesinin beraber düzenlediği «İslam Medeniyetinde Bilim ve Teknoloji» konulu uluslararası sempozyuma münasebetiyle sizinle ve arkadaşlarınızla Bakü'de görüşmekten dolayı çok memnun oldum. Bakü'de kaldığım süre içinde bana ve beraberimdeki arkadaşlara göstermiş olduğunuz ilgi ve misafirperverlikten dolayı sizlere çok teşekkür ederim.

Şüphesiz ki sizin yakın ilgi ve desteğinizin bu akademik toplantının başarılı geçmesinde büyük rolü mevcuttur. Merkezimiz ile Üniversiteniz arasında tesis ettiğimiz bu ikili işbirliğin giderek daha da güçlenmesini ve sağlamlaşmasını temenni ediyorum.

Bu vesile ile en iyi dileklerimi sunar, selam ve saygılarımı iletirim.

*Doç. Dr. Halit Eren
Genel Direktör*

24 February 2015

Prof. Dr. Hamlet Isaxanli Founder and Chairman of Board of Directors and Trustees, Khazar University

Baku, Azerbaijan

Dear Prof. Dr. Hamlet Isaxanli,

It was my great pleasure to meet with you and your colleagues in Baku for the “Science and Technology in Islamic Civilization” International Symposium jointly organized by our Center and Khazar University on 20-22 February 2015. Thank you very much for the hospitality and care that you showed to me and to my colleagues during the time we were in Baku.

Of course, your care and attention played a large role in the success of this academic gathering. I am hopeful that we will further develop the bilateral cooperation that has been established between our Center and the University.

I send you my greetings, respect and best wishes.

*Assoc. Prof. Dr. Halit Eren
Executive Director*